

KGP – 4111-001-03/2014

K/14/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	K/14/001 – Trwałość projektów zrealizowanych przy udziale środków UE w ramach Działania 4.4 „Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym” Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Grażyna Cirko, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 88424, z dnia 08 kwietnia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	ALSTOM Power Sp. z o.o. w Warszawie, Al. Jana Pawła II 12, 00-124 Warszawa, Oddział w Elblągu, ul. Stoczniowa 2, 82-300 Elbląg ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Lesław Kuzaj Prezes Zarządu. (dowód: akta kontroli str. 3-16)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości², działalność ALSTOM Power Sp. z o.o. w zakresie zgodności realizacji projektu *U uruchomienie produkcji wielkogabarytowych, unikatowych odlewów ze stopów żelaza dla energetyki* z postanowieniami umowy o dofinansowanie, odnoszącymi się do wymogu zachowania trwałości projektu w okresie wynikającym z art. 57 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006³.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Formułując powyższą ocenę, Najwyższa Izba Kontroli uwzględniła w szczególności:

- okoliczność, że projekt nie został poddany znaczącej modyfikacji w okresie trwałości (§ 7 ust. 4 umowy o dofinansowanie),
- fakt niepełnego osiągnięcia założonych celów i wskaźników produktu i rezultatu oraz zapewnienia trwałości efektów realizacji projektu (§ 7 ust 1 umowy),
- wypełnienie obowiązków umownych odnoszących się do sprawozdawczości, archiwizacji dokumentacji projektowej i informowania o projekcie (§ 2 ust 4, § 7 ust.9, § 9 ust.21 i § 10 umowy).

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na niewywiązaniu się z umownego zobowiązania do osiągnięcia w okresie trwałości trzech wskaźników rezultatu.

¹ Dalej ALSTOM lub Beneficjent.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Rozporządzenie Rady (WE) z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, (Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, str. 25, ze zm.), uchylone ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2014 r., z tym że niniejsze przepisy stosują się nadal po dniu 31 grudnia 2013 r. do tej pomocy lub do danych operacji aż do ich zamknięcia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1 Zgodność realizacji projektu z postanowieniami umowy o dofinansowanie, dotyczącymi zakazu poddania projektu w okresie trwałości znaczącej modyfikacji

Opis stanu
faktycznego

W dniu 30 grudnia 2008 r. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości⁴ zawarła z ALSTOM (Beneficjentem) umowę⁵ o dofinansowanie realizacji projektu⁶ *Uruchomienie produkcji wielkogabarytowych, unikatowych odlewów ze stopów żelaza dla energetyki*, ze środków publicznych, w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. W umowie określone zostały prawa i obowiązki stron umowy związane z realizacją projektu w zakresie zarządzania, rozliczania, monitorowania, sprawozdawczości i kontroli, a także w zakresie informacji i promocji. Według § 3 ww. umowy całkowity koszt realizacji projektu wynosił 86 363,8 tys. zł. Całkowita kwota wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, związanych z realizacją projektu wynosiła 70 790,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli, str. 17-187)

Na podstawie ww. umowy ALSTOM został zobowiązany do osiągnięcia założonych celów i wskaźników określonych we wniosku o dofinansowanie oraz w umowie, zapewnienia trwałości efektów realizacji projektu i utrzymania inwestycji w obrębie danego województwa przez okres 5 lat od dnia zakończenia realizacji (§ 7 ust.1). Ponadto ALSTOM zobowiązał się do niedokonywania, w okresie 5 lat od zakończenia projektu, zasadniczych jego modyfikacji (o których mowa w art.57 ust 1 Rozporządzenia 1083/2006 (ust.4)).

(dowód: akta kontroli, str. 28-29)

Beneficjent wypełnił obowiązek zachowania trwałości przez 4 lata od dnia zakończenia realizacji projektu (tj. od dnia złożenia wniosku o płatność końcową 28 maja 2010 r. do zakończenia niniejszej kontroli). Projekt nie został poddany znaczącej modyfikacji (§ 7 ust.1 i 4 umowy), gdyż nie zaprzestano działalności produkcyjnej, nie zmieniono przeznaczenia dofinansowanych elementów infrastruktury, jak również nie doszło do zmiany charakteru ich własności. ALSTOM nie zbył też żadnego ze środków trwałych zakupionych w ramach projektu.

(dowód: akta kontroli str. 28-29, 214-219)

Według wniosku o dofinansowanie z dnia 15 maja 2008 r., celem projektu było wdrożenie u Beneficjenta innowacyjnej technologii (stosowanej na świecie nie dłużej niż rok) i rozpoczęcie produkcji wielkogabarytowych, unikatowych odlewów ze stopów żelaza. Technologia ta jest wynikiem własnej działalności badawczo-rozwojowej oraz współpracy z innymi firmami i jednostkami badawczo-rozwojowymi. Efektem projektu jest innowacja produktowa – wprowadzenie na rynek produktu zasadniczo zmienionego z punktu widzenia rynku docelowego, o korzystniejszych cechach technologii konstrukcji, sprzyjających wypełnieniu wymagań proekologicznych oraz o wyższych własnościach wytrzymałościowych w warunkach podwyższonej temperatury i zwiększonej odporności na pękanie i zjawiska erozyjno-korozyjne, pozwalających na wykorzystanie tych odlewów w tzw. czystych technologiach.

(dowód: akta kontroli, str.42-108)

⁴ Dalej PARP.

⁵ Nr UDA-POIG.04.04.00-28-002/08-00.

⁶ Dalej umowa o dofinansowanie

Na projekt wydano 70 239,3 tys. zł, z tego dofinansowanie z PARP wyniosło 32 228,3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli, str. 214-215, 217-219, 223-231)

W ramach projektu zakupiono 54 środki trwałe, w tym m.in. następujące, o największej wartości dofinansowania:

- frezarka bramowa CNC (wartość dofinansowania 10 273,5 tys. zł),
- wiertarko-frezarka CNC Skoda (wartość dofinansowania 4 146,4 tys. zł),
- piec indukcyjny Q=27 MG (wartość dofinansowania 3 878,8 tys. zł),
- stanowisko regeneracji masy formierskiej z systemem dystrybucji (wartość dofinansowania 2 539,7 tys. zł),
- piec do obróbki cieplnej Q=100 T (wartość dofinansowania 1 881,8 tys. zł),
- oczyszczarka śrutowa z odpylaniem (wartość dofinansowania 1 607,25 tys. zł),
- urządzenie trasersko-pomiarowe (wartość dofinansowania 190,0 tys. zł),
- keson formierski PD (wartość dofinansowania 1 001,4 tys. zł)
- keson formierski PN (wartość dofinansowania 1 001,4 tys. zł),
- suwnica o nośności 60 ton (wartość dofinansowania 1 000,3 tys. zł),
- mieszarka przejezdna (wartość dofinansowania 625,0 tys. zł).

(dowód: akta kontroli, str. 216-219)

Realizację projektu zakończono 28 maja 2010 r. (data złożenia wniosku o płatność końcową), tj. przed upływem terminu określonego w § 5 ust. 3 umowy o dofinansowanie na 30 maja 2010 r.

(dowód: akta kontroli, str. 232-244, 188-200)

Ustalone
nieprawidłowości

Nie stwierdzono.

Ocena częściowa

Pozytywna.

2. Osiągnięcie założonych celów i wskaźników produktu i rezultatu oraz zapewnienie trwałości efektów realizacji projektu

Opis stanu
faktycznego

We wniosku o dofinansowanie złożonym do PARP, a także w umowie, ALSTOM zobowiązał się do uzyskania poniższych wskaźników (rezultatu i) produktu:

- zakup nowych środków trwałych w ilości 53 sztuk o wartości 70 345,8 tys. zł; na dzień 30 kwietnia 2014 r. zakupiono wszystkie planowane środki trwałe o wartości 68 771,2 tys. zł, tj. 97,8 %.
- zakup nowych środków niematerialnych i prawnych o wartości 444,2 tys. zł; zrealizowano w całości.
- nowe miejsca pracy dla 81 osób, na dzień 30 kwietnia 2014 r.; zrealizowano w 98,77% (80 osób), z uwagi na odejście z dniem 15 kwietnia 2014 r. jednego pracownika za porozumieniem stron; proces rekrutacji na to stanowisko jest w toku.
- liczba nowych wyrobów – zgodnie z założeniami projektu zostały wprowadzone obydwa nowe wyroby tj. wielkogabarytowe odlewy stalowe i wielkogabarytowe odlewy z żeliwa sferoidalnego
- wprowadzenie innowacji organizacyjnej – zastosowano wszystkie przewidziane innowacyjne procesy technologiczne, które pozwoliły na optymalizację technologii wytwarzania, optymalne wykorzystanie zasobów ludzkich oraz na dokonanie zmian organizacyjnych w strukturze Zakładu Metalurgicznego ALSTOM; w wyniku zmian organizacyjnych powstała nowa jednostka: Wydział Produkcji Odlewów Żeliwnych
- samodzielne wprowadzenie innowacji; zrealizowano poprzez uzyskania dwóch patentów („Urządzenie do sferoidyzacji żeliwa metodą przewodu

elastycznego w kadziach o dużej zdolności przerobowej” oraz „Sposób naprawy odlewów z żeliwa sferoidalnego”)

- utworzenie własnego działu B+R lub nawiązanie trwałej współpracy z jednostką badawczo-rozwojową - zrealizowano w całości; zawarto umowę z Instytutem Odlewnictwa w Krakowie⁷ w celu realizacji specjalistycznych programów kontrolno-rozwojowych związanych z optymalizacją procesu wytwarzania wielkogabarytowych, unikatowych odlewów ze stopów żelaza dla energetyki; zawarto również umowę⁸ o współpracy pomiędzy ZM ALSTOM, Instytutem Odlewnictwa w Krakowie oraz Wydziałem Odlewnictwa Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie m.in. w celu wspólnego wyznaczania kierunków i innowacyjnych trendów w dziedzinie wytwarzania odlewów dla energetyki oraz prowadzenie programów badawczych rozwijających tę specjalistyczną dziedzinę odlewnictwa w Polsce.

(dowód: akta kontroli, str. 42-108, 245-247, 249-252)

Wskaźnik emisji szkodliwych substancji do środowiska zrealizowano w 191%.

(dowód: akta kontroli, str. 42-108)

Ustalone
nieprawidłowości

ALSTOM nie w pełni zrealizował pozostałe wskaźniki wynikające z umowy. Na dzień 30 kwietnia 2014 r.:

- wartość przychodów z tytułu eksportu uzyskanych wyłącznie ze sprzedaży produktów została zrealizowana w wysokości 1 055 881,7 tys. zł, tj. w 86,1% wartości docelowej
- wartość przychodów w wyniku realizacji projektu wyniosła 467 007,4 tys. zł, co oznacza, że została zrealizowana w 87,4% wartości docelowej,
- wzrost produkcji wyniósł 405 064,8 tys. zł, co stanowiło 96,2% wartości zakładanej.

Według wyjaśnienia Dyrektora Zakładu Metalurgicznego ALSTOM Power Sp. z o.o.⁹ Oddział w Elblągu, wskaźniki powyższe nie zostały osiągnięte ze względu na spadek zamówień związany z ogólnoglobalnym kryzysem gospodarczo-ekonomicznym, którego początek miał miejsce na przełomie lat 2008/2009. Spadek na rynku globalnym spowodował zahamowanie rozwoju gospodarczego i tym samym drastyczne ograniczenie zapotrzebowania na energię. Efektem spowolnienia było wstrzymanie lub przesunięcie wszelkich inwestycji (nowych, modernizacji, serwisu, retrofitów) dotyczących projektów na dostawy turbin gazowych i parowych. Ponadto, katastrofa w elektrowni jądrowej Fukushima w Japonii istotnie wstrzymała realizację wszelkich projektów nuklearnych. Nastąpiła również zmiana udziału nośników energii w strukturze produkcji energii. Spadek udziału węgla i gazu ziemnego, a znaczący wzrost energii produkowanej ze źródeł odnawialnych, takich jak: hydroenergetyka, geotermia, energia wiatrowa czy słoneczna.

Odnotowując powyższe wyjaśnienia, NIK wskazuje, że ryzyko zaistnienia niekorzystnych zmian na rynkach wyrobów produkowanych przez Beneficjenta, jest jego ryzykiem, które powinno być uwzględnione przed podjęciem zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie projektu. Materializacja tego ryzyka (poza czynnikami wynikającymi z działania siły wyższej w stosunku do Beneficjenta) nie może stanowić usprawiedliwienia dla niewywiązania się ze zobowiązań umownych.

(dowód: akta kontroli, str. 42-108)

Ocena częściowa

Pozytywna pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

⁷ Dnia 19 marca 2010 r. umowa nr MT/001/2010/IO-9310,

⁸ Dnia 5 marca 2010 r. bez znaku

⁹ Pismo z dnia 9 maja 2014 r.

3 Zgodność realizacji projektu z postanowieniami umowy o dofinansowanie dotyczącymi innych obowiązków w okresie trwałości

Opis stanu faktycznego

ALSTOM wypełnił obowiązki dotyczące archiwizacji dokumentacji projektowej. Zgodnie z § 9 ust.21 umowy o dofinansowanie, kompletna dokumentacja była przechowywana w siedzibie Beneficjenta.

(dowód: akta kontroli, str. 32)

Beneficjent wypełnił też obowiązki informacyjne w związku z realizowanym projektem (określone w § 10 umowy o dofinansowanie), poprzez wywieszenie na terenie swojej siedziby jak również przy poszczególnych urządzeniach odpowiednich tablic pamiątkowych.

(dowód: akta kontroli, str. 32-33)

Ustalone nieprawidłowości

Nie stwierdzono.

Ocena częściowa

Pozytywna.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi o podjęcie niezbędnych działań w celu pełnej realizacji umowy o dofinansowanie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 28 maja 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Kontroler NIK
(-) Grażyna Cirko
Główny specjalista k. p.

Dyrektor
(-) Sławomir Grzelak

.....
podpis

.....
podpis

